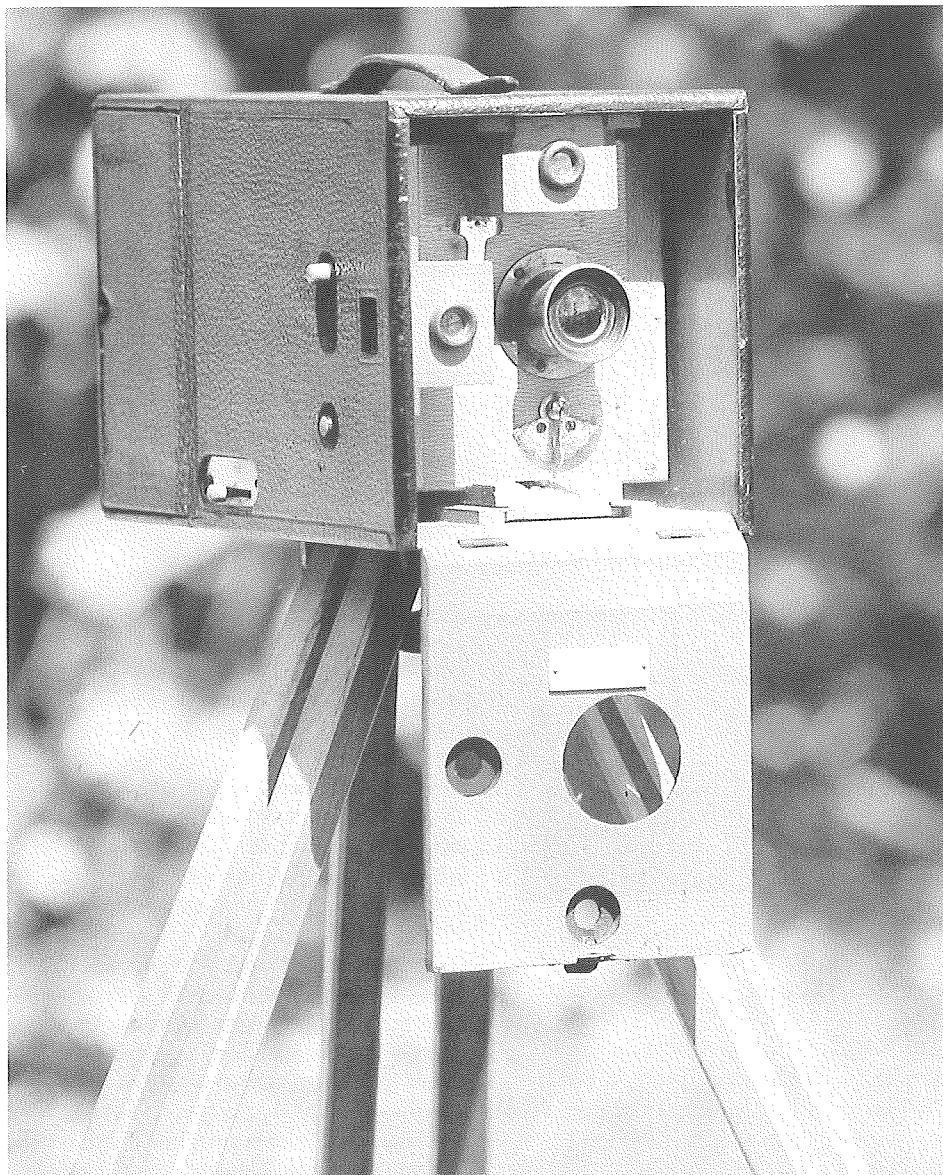

De eerste Kodak camera's en hun gebruikers

Door: Jos Erdkamp

No. 3 Kodet

Hebt u dat ook wel eens, dat u voor uw vitrine staat, oog in oog met een oude camera, en zich afvraagt welke taferelen die camera allemaal gezien heeft, welke mensen ermee gefotografeerd zijn en wie dat heeft gedaan, wie de eerste eigenaar was van uw fototoestel? Ik doe dat wel eens, proberen mij een beeld te vormen van de wereld waaruit mijn camera's afkomstig zijn. Dan zou ik willen weten hoe de persoon leefde, die honderd jaar geleden het toestel heeft gekocht. Was het een man of een vrouw, jong of oud, rijk of arm, enthousiast amateurfotograaf of gelegenhedsknipper? Meestal kom ik niet erg ver met mijn overwegingen, want ik heb geen enkel aanknopingspunt dat mij iets kan vertellen over de oorspronkelijke eigenaar. Dan valt mij op dat de camera's in mijn vitrine zo zonder verhaal zijn, weggeplukt uit hun wereld en verworden tot losse, geïsoleerde overblijfselen zonder geschiedenis. Wellicht lijkt het nu, dat helemaal niets zinnigs te zeggen valt over de mens, die lang geleden de eerste eigenaar en gebruiker was van uw of mijn oude fototoestel. Maar dat is niet zo. Weliswaar kan ik niet de specifieke geschiedenis terughalen van een bepaald exemplaar, maar wel van een model waartoe een exemplaar behoort.

Om meer zicht te krijgen op de cameragebruikers van vroeger heb ik de oude advertenties en catalogi waarin deze camera's werden aangeboden eens aan een nadere beschouwing onderworpen. "Waarom juist deze bronnen?" zult u zeggen.

Ook rond 1900 was het precies als tegenwoordig de bedoeling om door middel van advertenties en catalogi de verkoop van een product te stimuleren. Daartoe werden in de wervende teksten argumenten naar voren gebracht met de bedoeling de potentiële kopers aan te spreken en te overtuigen. De gebruikte verkoopargumenten moesten natuurlijk wel inspelen op een behoefte. Door oude camera-advertenties te bestuderen en de gebruikte argumenten te analyseren zou het mogelijk moeten zijn iets aan de weet te komen over de wensen, behoeften en mogelijkheden van de personen, die vroeger zo'n camera hebben gekocht. Zo kunnen we een iets scherper zicht krijgen op de fotografen, die zulk een camera hebben gebruikt, waardoor we wellicht ook een klein beetje van de geschiedenis kunnen terughalen van de fototoestellen in uw en mijn vitrinekast.

In dit artikel beperk ik mij tot de eerste modellen Kodak camera's, zoals die geproduceerd zijn van 1888 tot ongeveer 1897. Deze beperking wil niet zeggen dat de informatie in dit artikel alleen maar bruikbaar zou zijn voor verzamelaars van vroege Kodaks. Het principe dat ik hierboven heb uitgelegd kan natuurlijk ook toegepast worden op andere merken en andere tijden.

De verkoopargumenten

Bij een eerste beschouwing van wervende teksten uit de periode 1888-1897 lijkt het alsof een groot aantal verschillende verkoopargumenten gebruikt worden. Een willekeurige greep:

"anybody who can wind a watch can use the Kodak Camera"

(iedereen die een horloge kan opwinden kan de Kodak Camera bedienen)

"best finish, best lenses"

(beste afwerking, beste objectieven)

"no darkroom is required"

(geen donkere kamer nodig)

"a marvel of completeness"

(een wonder van volmaaktheid)

"fully equipped for hand or tripod work"

(volledig uitgerust voor fotograferen uit de hand en vanaf statief)

"cheaper than most"

(goedkoper dan de meeste anderen)

"handsomely finished"

(mooi afgewerkt).

Bij een nadere bestudering blijken de meeste argumenten echter in zekere zin aan elkaar verwant te zijn. Zo zeggen "best finish, best lenses" en "handsomely finished" beide iets over de kwaliteit, en "anybody who can wind a watch can use the Kodak Camera" en "fully equipped for hand or tripod work" iets over de techniek. Welbeschouwd kunnen de verkoopargumenten worden gerangschikt in twee grote groepen.

1. De bediening, met nauw daaraan verwant, de technische mogelijkheden.

De uitspraken over de bediening bestrijken een breed scala. Aan de ene kant bevinden zich de argumenten waarin de eenvoud en het gemak van de bediening naar voren worden gebracht, terwijl aan de andere zijde de voordelen worden benadrukt van de vele instelmogelijkheden van een camera. Evenals dat zelden iets enkel zwart of wit is, is dit ook hier niet het geval en zien we een glijdende schaal van argumenten met veel variaties tussen de twee uitersten in.

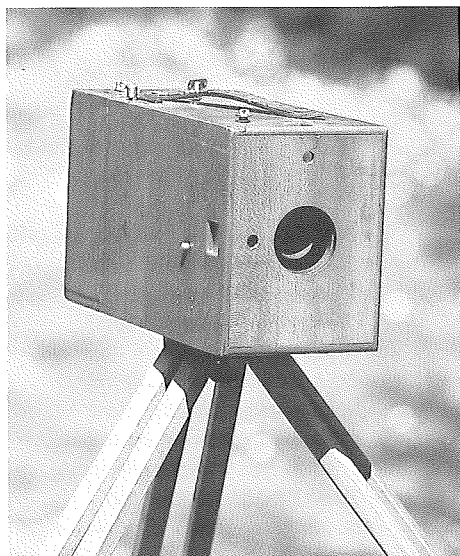
2. De prijs, met nauw daaraan verwant, de kwaliteit.

Prijs en kwaliteit hangen nauw met elkaar samen. De prijs wordt beïnvloed door de gebruikte afwerkmaterialen, zoals bijvoorbeeld leer, en door de mate van technische perfectie van onderdelen, zoals objectieven en sluiters.

De hierboven beschreven twee groepen verkoopargumenten, bediening en prijs, worden in de advertenties gebruikt in alle mogelijke combinaties, zoals:

- eenvoudige bediening + goedkoop
- eenvoudige bediening + duur
- veel instelmogelijkheden + goedkoop
- veel instelmogelijkheden + duur

De aard van deze combinaties geeft aan welke potentiële gebruikers men op het oog had. Bij iedere combinatie kan men zich een andere doelgroep voorstellen. Toch is het niet zo dat

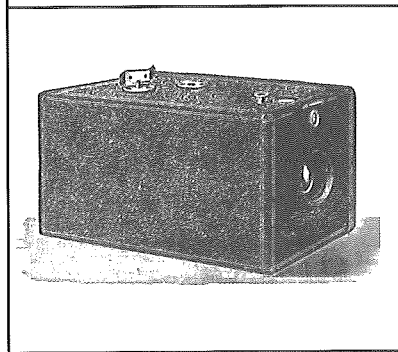
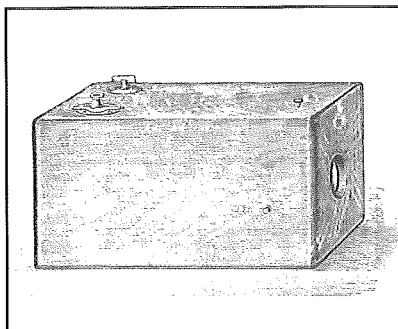

C Ordinary

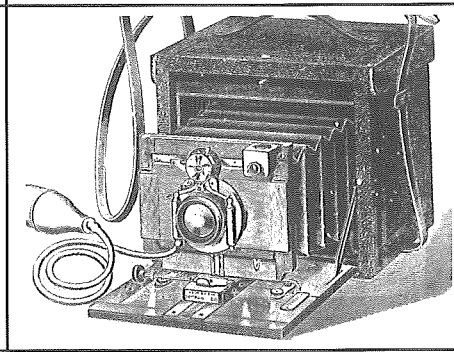
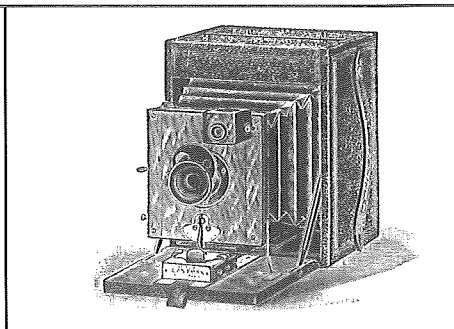
minder welgesteld

meer welgesteld

'snapshotter'

'serieuze' amateur

"Een indeling in vier gebruikersgroepen met voor hen typische camera's: linksboven de minder welgestelde 'snapshotter' met een A Ordinary, linksonder de welgestelde 'snapshotter' met een No. 2 Kodak, rechtsboven de minder welgestelde 'serieuze' amateur met een No. 4 Folding Kodak, rechtsonder de welgestelde 'serieuze' amateur met een No. 6 Folding Kodak Improved."

de ene categorie duidelijk afgebakend is van de andere. Een al te star hokjes-denken doet geen recht aan de meer genuanceerde werkelijkheid van geleidelijke overgangen.

Interessant is welke combinaties van argumenten in de advertenties voor de verschillende typen vroege Kodaks werden gebruikt en om te proberen van daaruit een profiel te schetsen van gebruikers van de afzonderlijke camera-typen.

Boxcamera's

De jaren van 1888 tot 1897 omvatten ongeveer de periode waarin de eerste Kodak camera's en de direct van hen afgeleide modellen verschenen. Met de eerste Kodak uit 1888, een kleine boxcamera, introduceerde George Eastman een geheel nieuw concept. Hij scheidde namelijk het maken van een fotografische opname, iets wat iedereen wel kon, van het chemische proces dat na het maken van de opname nodig was om te komen tot een afdruk op papier, en dat speciale kennis vereiste. Vanaf de introductie van de eerste Kodak konden ook absolute leken zich overgeven aan de fotografie, zonder zich te hoeven laten tegenhouden door 'geknoui' met chemicaliën in een donkere kamer. Opeens was de fotografie voor iedereen bereikbaar, althans als je het betalen kon. Om zich een voorstelling te kunnen maken van wat de aanschaf van een fototoestel in financieel opzicht betekende,

geeft onderstaand overzicht de prijzen weer van de meeste Kodak boxcamera's uit de behandelde periode. Als men bedenkt, dat in 1890 het gemiddelde loon voor de 50-urige werkweek van een industrie-arbeider tegen de \$ 10 bedroeg, dan kan men zich op grond van de prijzen al een redelijk goed beeld van de gebruikers vormen.

A Ordinary \$ 6.00
 A Daylight \$ 8.50
 B Ordinary \$ 10.00
 B Daylight \$ 15.00
 C Ordinary \$ 15.00
 No. 3 Kodak?
 No. 4 Kodak \$ 15.00
 C Daylight \$ 25.00
 Original (No. 1) Kodak \$ 25.00
 No. 2 Kodak \$ 32.50
 No. 3 Kodak \$ 40.00
 No. 3 Kodak Junior \$ 40.00
 No. 4 Kodak \$ 50.00
 No. 4 Kodak Junior \$ 50.00

De al genoemde originele Kodak uit 1888 werd al gauw vervangen door de verbeterde No. 1 Kodak van 1889. Bovendien kwam er een model uit voor een groter opnameformaat, No. 2 Kodak genoemd. Wat zeggen de advertenties over die eerste Kodaks? Wellicht kent u al de slagzin: "You press the button, we do the rest". Maar ook werd gezegd: "Anybody who can wind a watch can use the Kodak Camera. ... No tripod is

required, no focusing, no adjustment whatever. ... A picturesque diary of your trip South, to Europe, or to California, may be obtained without trouble ... Makes 100 instantaneous pictures by simply pressing a button ... Photography reduced to three motions: pull the cord, turn the key, press the button, and so on for 100 pictures."

(U drukt op de knop, wij doen de rest. Iedereen die een horloge kan opwinden kan de Kodak Camera bedienen. Geen statief nodig, geen scherpstellen, geen enkele andere instelling. Een schilderachtig dagboek van uw reis naar het zuiden, naar Europa, of naar Californië, kan gemaakt worden zonder moeite. Maakt 100 momentopnamen door slechts op een knop te drukken. Fotograferen teruggebracht tot drie handelingen: trek aan het koordje, draai de sleutel, druk op de knop, en zo voort voor 100 foto's.)

Eenvoud alom, aldus. Maar wat zegt dit over de potentiële koper? Kennelijk wilde hij of zij wel foto's maken, honderd stuks nog wel, maar wenste zich niet in de technische aspecten ervan te verdiepen. "You press the button" was al genoeg. Elke verdere handeling was er één teveel en voor de mogelijke koper dus een reden om toch maar niet tot koop over te gaan. Verder doet de verwijzing naar het reizen vermoeden dat de beoogde klant financieel draagkrachtig was. De prijs van de originele Kodak bevestigt dit. Het apparaat kostte namelijk \$ 25, wat een heel bedrag was in verhouding tot het gemiddelde loon van een industrie-arbeider.

Gebruikster van een No. 5 Folding Kodak

Nauw verwant aan de No. 1 en 2 Kodak waren de grotere No. 3 Kodak en 3 Kodak Junior en de No. 4 Kodak en No. 4 Kodak Junior. De

Juniors bezaten hetzelfde opnameformaat als de No. 3 en 4 Kodak, maar boden bovendien de mogelijkheid om de rolfilmachterwand te vervangen door een glasplaatachterwand. Voor beide modellen van de No's. 3 en 4 geldt dat ze iets meer instelmogelijkheden hadden dan de originele Kodak: "... an instantaneous shutter having rotating stops and adjustable speed, rack and pinion focusing, two sockets for tripod screws when used for vertical or horizontal time exposures. ... They (de Juniors) can be fitted with ground glass attachments for glass plates."

(... een momentsluiser met draaibare diafragma-schijf en instelbare sluitertijden, scherpstellen middels tandwiel en heugel, twee statiefmoeren voor gebruik tijdens vertikale en horizontale tijdopnames. De camera's kunnen worden uitgerust met voorzieningen voor glasplaten.)

Uit deze specificaties kan geconcludeerd worden dat er ook kopers waren die iets méér wilden dan alleen op een knop drukken. Er is dus een verschil tussen de kopers van een No. 1 of No. 2 Kodak en de kopers van een No. 3 of No. 4 Kodak of Kodak Junior.

Naast de in bovenstaande alinea genoemde modellen werden er in de behandelde periode ook nog enkele andere boxcamera's uitgebracht. Onder andere waren er de Daylight Kodaks, die als bijzonderheid hadden dat ze buiten een donkere kamer met daglichtrolfilmspoelen geladen konden worden. (De naam zegt het eigenlijk al.) Ze waren te koop in drie formaten, net zoals de Ordinary Kodaks. Deze laatste moesten wel nog in een donkere kamer worden voorzien van filmrollen. Bovendien waren ze eenvoudiger afgewerkt dan de Daylight Kodaks en dus goedkoper. Eveneens goedkoop waren de No. 3 en No. 4 Kodak camera's, die, net als de veel duurdere No. 3 en No. 4 Kodak Junior, de mogelijkheid boden om met glasplaten te werken. In de Kodak catalogus van 1894 komen al deze camera's aan de orde: "If you wish to spend but a small amount for a camera at present, buy an A, B or C 'Daylight' or 'Ordinary' Kodak. ... The 'Daylight' feature is a great convenience which those amateurs who have haunted in vain for a dark room in some strange city will appreciate. If you are still undecided as to what Kodak will best suit you or are afraid that you cannot make pictures successfully, buy an A or B Ordinary. In case you prefer a camera for glass plates and do not feel like buying a fifty ... dollar instrument, like the Junior ... Kodaks, get a ... Kodet, and you can then add a roll holder to your outfit at any time."

(Als u momenteel slechts een klein bedrag wilt uitgeven aan een camera, koop dan een A, B of C 'Daylight' of 'Ordinary' Kodak. De 'daglicht'-voorziening biedt veel gemak, iets wat de amateurs die vergeefs naar een donkere kamer hebben gezocht in een vreemde stad zullen kunnen waarderen.

Weet u nog niet welke Kodak het beste bij u

past of vreest u dat u niet succesvol foto's kunt maken, koop dan een A of B Ordinary. Indien uw voorkeur uitgaat naar een platencamera en u er niet voor voelt om een apparaat van \$ 50 te kopen, zoals de Junior Kodaks, koop dan een Kodet en voeg pas later een rolfilmhouder toe aan uw uitrusting.)

Een advertentie uit 1892 geeft nog een goede aanvulling met betrekking tot de Ordinary:

"New series of cheap Kodaks ... The A and B are pre-eminently the young folk's Kodaks. The C is a marvel of completeness."

(Nieuwe serie goedkope Kodaks. De A en B zijn bij uitstek geschikt voor de jeugd. De C is een wonder van volmaaktheid.)

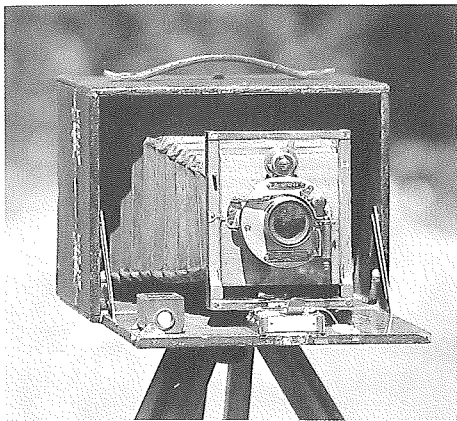
Blijkbaar was er voor elke hobby-fotograaf wel een bij haar of zijn wensen passend toestel te vinden. Op basis van het bovenstaande kom ik tot de volgende indeling:

- Had men niet zo heel veel te besteden of wilde men uit onzekerheid de aanschaf van een duur apparaat nog even uitstellen, terwijl men bovendien liever afzag van moeilijk gedoe met instelmogelijkheden, dan stonden de A en B Daylight of A en B Ordinary ter beschikking.
- Degene die wel een toestel wenste met enige instelmogelijkheden, maar die toch niet veel wilde besteden, kon terecht bij de No. 3 of 4 Kodet of de C Ordinary.
- Voor de financieel meer draagkrachtige amateurs bestonden er de eenvoudige No. 1 en No. 2 Kodak en de ietsjes ingewikkelder No. 3 en 4 Kodak en No. 3 en 4 Kodak Junior.

Meisje met een originele Kodak uit 1888.
Detail van een stereofoto

De hier bovenstaande indeling mag vanzelfsprekend niet al te strak gehanteerd worden. Natuurlijk waren er mensen, die een toestel kochten dat niet bij hun portemonnee paste. Bovendien bracht Kodak zogenaamde 'instap'-camera's op de markt. Deze waren bedoeld om met een eenvoudig en voordelig apparaat aarzelende geïnteresseerden over de koopprijs te halen, in de verwachting dat

No. 5 Folding Kodak

zij de smaak te pakken zouden krijgen en al gauw de overstap zouden willen maken naar een beter en duurder toestel. In één van bovenstaande citaten is hier al sprake van: bij twijfel krijgt men het advies een A of B Ordinary te kopen. Ook de Pocket Kodak van 1895 (hier niet verder behandeld) en de Brownie van 1900 zijn voorbeelden van zulke 'instap'-camera's.

De tot nu toe behandelde toestellen waren allemaal redelijk eenvoudig te bedienen box-camera's. Voor de enthousiastelingen, die zich echt wilden verdiepen in de technische aspecten van de fotografie waren er heel andere camera's te koop, namelijk balgcamera's.

Balgcamera's

Als eerste verschenen in 1890 de Folding Kodaks in twee opnameformaten, 4 x 5 inch en 5 x 7 inch. Aanvankelijk waren ze alleen geschikt voor gebruik van rolfilm, maar vanaf 1893 waren er verbeterde modellen te koop, die ook gebruik van glasplaten toelieten. Bovendien werd de reeks uitgebreid met de No. 6 Folding Kodak voor het formaat 6,5 x 8,5 inch. Naast de Folding Kodaks waren er vanaf 1894 nog de Folding Kodets op de markt, die gebruikt konden worden met zowel platen als rolfilms. De opnameformaten bedroegen (ongeveer) 3 x 4 inch, 4 x 5 inch en 5 x 7 inch.

De prijzen van de balgcamera's waren:

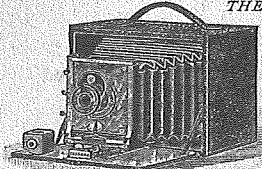
No. 3	Folding Kodak ?
No. 4	Folding Kodak Junior \$ 12
No. 4	Folding Kodak \$ 15 tot \$ 20 (afhankelijk van objectief)
No. 4	Folding Kodak Special \$ 15 tot \$ 20
No. 5	Folding Kodak \$ 22 tot \$ 30
No. 5	Folding Kodak Special \$ 35 tot \$ 48
No. 4	Folding Kodak \$ 55
No. 4	Folding Kodak Improved \$ 60
No. 5	Folding Kodak \$ 65
No. 5	Folding Kodak Improved \$ 75
No. 6	Folding Kodak \$ 100

Voor wie waren deze camera's bedoeld?

Wat de Folding Kodets betreft geeft de Kodak catalogus van 1894 enige informatie: "The Kodet was especially designed for those who want a glass plate camera which can be easily adapted to use with roll films, but do not care to invest in an expensive instrument. ... The Folding Kodet when closed is considerably smaller than the Regular (box Kodet) and it is especially adapted to those who expect to do a great deal of tripod work. It is very desirable for travelers, especially when fitted with a roll holder, on account of the very small space that it occupies."

(De Kodet is speciaal ontworpen voor degenen die een platencamera willen welke gemakkelijk kan worden aangepast voor gebruik van rolfilm, maar die geen duur toestel wensen te kopen. De Folding Kodet is in gesloten toestand beduidend kleiner dan de Regular (box) Kodet en is speciaal aangepast voor personen die verwachten veel te werken vanaf statief. Het toestel is een begerenswaardig bezit voor

THE NEW YEAR
brings with it
The New 5x7
**Folding
KODET**

Superior to any 5x7 camera except our \$75 Folding Kodak, and cheaper than most of them. Note some of its points:

- Rising, Falling and Sliding Front;
- Adjustable Swing Back;
- Adapted to roll film and glass plates;
- Reversible finder for vertical and horizontal pictures, with focusing plate for snap shots;
- Ground glass with hinged door in back for fine focusing;
- Improved shutter for time and instantaneous exposures;
- Tripod Sockets for vertical or horizontal exposures. Self contained when closed; handsomely covered with leather; front and bed highly finished mahogany and polished brass. Either single view or rapid rectilinear lens of splendid quality.

No. 5 Folding Kodet, 5x7, single view lens and one double plate holder,	\$22.00
No. 5 Folding Kodet, 5x7, rapid rectilinear lens and one double plate holder,	30.00
Roll holder for film (not loaded),	12.50

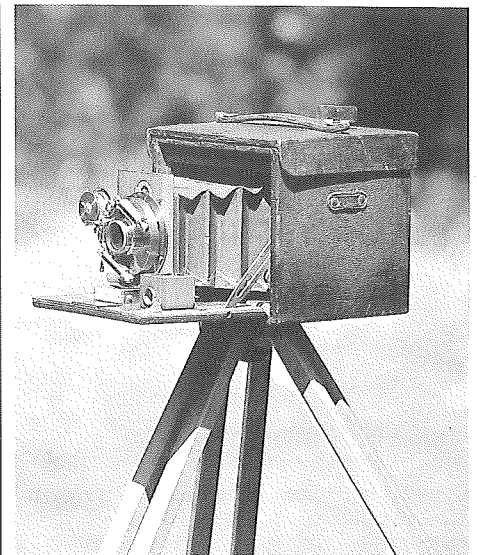
Advertentie voor een No. 5 Folding Kodet

reizenden, vooral vanwege de geringe ruimte die het inneemt als het is voorzien van een rolfilmhouder.)

Enkele advertenties uit 1895 geven de onderlinge verschillen weer tussen de modellen. Van de No. 4 Folding Kodet Junior wordt gezegd: "A practical camera with which the merest novice can readily learn to make the best photographs. ... is a fully equipped camera for hand or tripod work. ... Ground glass for fine focusing."

(Een praktische camera waarmee de prille beginner direct kan leren om de beste foto's te maken. Is volledig uitgerust voor werken vanuit de hand of vanaf statief. Matglas voor precieze scherpstelling.)

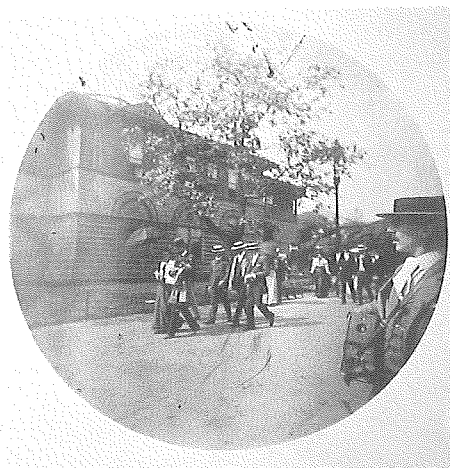
In de advertentietekst van de No. 4 Folding Kodet Special en de No. 5 Folding Kodet werden nog andere punten naar voren gehaald:

No. 4 Folding Kodak, met niet originele sluiters

"Adjustable double swing back ... Either single view or rapid rectilinear lens of splendid quality. ... An illustrated instruction book ... explains each step clearly ... how to make flash light pictures at night ..." en "Rising, falling and sliding front". (Draaibare achterwand, 'Single view' of 'Rapid Rectilinear' objectief van uitstekende kwaliteit. Een geïllustreerd instructieboek legt duidelijk elke stap uit; hoe 's nachts flitslichtopnamen te maken. Vertikaal en horizontaal verstelbare lensplank.)

Uit een en ander blijkt dat de reeks Kodet balgcamera's was opgebouwd uit toestellen met een oplopende moeilijkheidsgraad. De mogelijkheid om te kunnen werken vanaf statief schijnt voor alle potentiële kopers belangrijk te zijn geweest, evenals nauwkeurig scherpstellen op het matglas. De No's. 3 en 4 Folding Kodet en de No. 4 Folding Kodet Junior boden deze mogelijkheden. De andere Kodets gingen zelfs nog verder en hadden instelbare achterwanden en lensplanken. Deze voorzieningen waren alleen interessant als de fotograaf wist wat hij daarmee kon doen en veronderstelden dus een grotere belangstelling vóór en een diepere kennis van de techniek. Vermeldenswaard is ook het gegeven dat elk model geschikt was voor zowel een rolhouder als voor plaathouders. De keuze tussen film en glasplaat was in de jaren 1890 in de kringen van amateurfotografen een 'hot' item. Door een Folding Kodet aan te schaffen kon men echter de kat nog even uit de boom kijken en later gemakkelijk omschakelen als bleek dat men gekozen had voor het verkeerde opname-materiaal. Duidelijk is dat in de reeks Folding Kodets zowel de beginnende als de gevorderde amateur een geschikte camera kon vinden. In elk geval was de fotograaf die zijn keuze liet vallen op een van deze toestellen van plan zich uitgebreider te verdiepen in de technische aspecten van de fotografie, met waarschijnlijk als doel het maken van 'betere' foto's. Misschien mogen we hem of haar een

Een bezoeker van de Columbian Exposition van 1893 met zijn No. 2 Kodak (reproductie uit 'the Photographer' nr. 62)

'serieuze' amateur noemen. Naast uitgebreide technische mogelijkheden, was hun relatief lage prijs een tweede kenmerk van de Folding Kodet camera's. Ze waren bedoeld als goedkope alternatief voor de Folding Kodaks en werden ook als zodanig aangeprezen. Het beeld van de 'serieuze' amateurfotograaf kan dus nog iets scherper worden gesteld: hij was zeker niet arm te noemen, maar was van de andere kant ook niet zo welgesteld dat hij zich kon veroorloven een Folding Kodak aan te schaffen.

Folding Kodaks waren van een betere kwaliteit dan de Folding Kodet camera's. Werd er van deze laatste nog gezegd "handsomely finished and covered with leather" (mooi afgewerkt en bekleed met leer), bij de Folding Kodaks staat kortweg "best finish" (de beste afwerking). Het verschil is tegenwoordig goed merkbaar bij de overgebleven exemplaren. De Folding Kodaks zijn veel degelijker geconstrueerd. Het leer is van betere kwaliteit, evenals het metaal van onderdelen. Niet alleen de afwerking is beter, ook de technische kwaliteit van sluiters en objectieven is hoger dan bij de Folding Kodets.

De catalogus uit 1894 typeert de Folding Kodak camera als volgt: "This is the most complete folding camera ever devised and combines all the desirable features of a complete view camera with the compactness of a Kodak. It is self-contained when closed and can be used for either hand or tripod work." (Dit is de meest volledige inklapbare camera ooit bedacht en combineert al de wenselijke voorzieningen van een statiefcamera met de compactheid van een Kodak. Goed opgeborgen als de camera is dichtgeklapt en kan worden gebruikt voor fotograferen uit de hand of vanaf statief.)

De mogelijkheden van de camera waren inderdaad uitgebreid. De lensplank kon horizontaal en vertikaal verschuiven en de filmhouder kon kantelen. Bij de Improved modellen kon men

het voorste gedeelte van de loopbodem uit de weg klappen, wat nodig kon zijn bij groot-hoekobjectieven. Verder kon men de camera gemakkelijk uitrusten voor stereo-opnamen. Tenslotte konden de camera's geladen worden met rolfilms voor 100 opnamen, hetgeen gemakkelijk was voor toeristen. Bij gebruik van platencamera's moesten die vaak op zoek naar een donkere kamer om daar hun houders opnieuw te laden met onbelichte platen. Uit het bovenstaande blijkt dat de Folding Kodaks op zijn minst dezelfde mogelijkheden bezaten als de Folding Kodets. De Folding Kodaks waren ook gemakkelijk te vervoeren, dus geschikt voor toeristen en andere reizen-

len als iemand die de camera meenam op, onder andere, reizen en uitstapjes, vervolgens technisch goede foto's wilde maken, zonder zich persé in te moeten laten met omslachtige handelingen. Soms wenste hij of zij dat wel, en dan stonden er een ruim aantal mogelijkheden ter beschikking om de degelijke en kwalitatief goede camera te laten doen wat men wilde. Zoiets noemt men luxe. Het beeld van de Folding Kodak gebruiker is dan ook niet compleet zonder de toevoeging dat mijnheer of mevrouw in staat was het allemaal te betalen.

Uit het voorgaande blijkt dat de Eastman Kodak Company camera's aanbood voor een

George Eastman met een No. 2 Kodak

den, en uit de hand te gebruiken. Verder bezaten ze allerlei instelmogelijkheden, waardoor ze geschikt waren voor het maken van technisch 'moeilijker' foto's. De fotograaf die een Folding Kodak kocht behoorde waarschijnlijk dus ook tot de groep 'serieuze' amateurs. Het verschil tussen Folding Kodets en Folding Kodaks bestond uit de prijs en, daarmee samenhangend, de kwaliteit. Folding Kodaks kostten van \$ 55 tot \$ 100. Hiervoor kreeg men een camera die was gemaakt van een betere kwaliteit materialen en voorzien van een goed objectief en een goede sluiters. Op basis van het bovenstaande kunnen we ons de gebruiker van de Folding Kodak voorstel-

grote verscheidenheid aan gebruikers. Aan het ene uiterste zien we de onbezorgde 'snapshooter' met beperkte financiële middelen, en aan het andere uiterste de 'serieuze' fotograaf in zeer goeden doen. De eersten zullen camera's gebruikt hebben als de A en B Daylight of Ordinary, terwijl de laatsten een Folding Kodak bezaten. Opmerkelijk is dat ook de twee andere gebruikersgroepen, de welgestelde 'snapshooter' en de minder welgestelde 'serieuze' amateur, een camera van hun gading konden vinden. Daarbij zullen de eerstgenoemden wellicht een No. 1 of No. 2 Kodak hebben gebruikt en de laatstgenoemden een Folding Kodet.